

2021MM113

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	14-9-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Mobiliteit	COMMISSIE	Milieu en Mobiliteit
STELLER	Dick Jonkers	TELEFOONNUMMER	06-46994704
NUMMER	822A57A6	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Voortgangsrapportage 1 april 2021 t/m 30 juni 2021 programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT)

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (hierna: "VRT") bestaat uit vijf deelprojecten, die elk een eigen scope en tijdspad hebben. Financiële beheersing gebeurt zowel op project als op programmaniveau. De bijgevoegde voortgangsrapportage geeft de actuele ontwikkeling weer tot peildatum 30 juni 2021 van alle deelprojecten. Daarnaast wordt in deze statenbrief de actuele stand van zaken van het programma gegeven.

De gehele gerenoveerde SUNIJ-lijn is vanaf 14 maart jl. in exploitatie gegaan waarmee reizigers weer gebruik kunnen maken van de tram. De deelprojecten VK-sporen, Materieel en Ombouw SUNIJ-lijn zijn reeds afgerond of bevinden zich in de afrondende fase. De focus ligt daarmee in steeds grotere mate op de fysieke uitvoering van de deelprojecten Spooromlegging Nieuwegein City en de Vervoerkundige Koppeling Plus (hierna: "VK+").

Inleiding

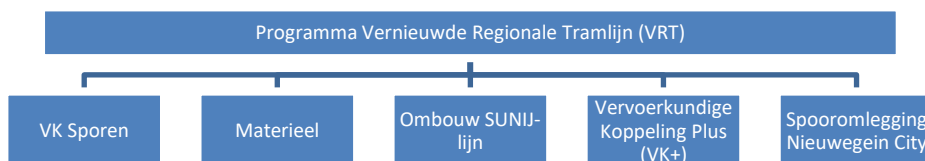
In december 2016 heeft u het besluit genomen om de bestaande tramlijn van Utrecht Jaarbeursplein naar Nieuwegein-Zuid/IJsselstein-Zuid (SUNIJ-lijn) geschikt te maken voor de nieuwe lagevloertrams en groot onderhoud aan de infrastructuur uit te voeren op het zuidelijke deel van de SUNIJ-lijn. Daarmee wordt de SUNIJ-lijn geschikt gemaakt voor de koppeling met de Uithoflijn tot één doorgaand tramvervoerssysteem zodat de reizigers uit IJsselstein en Nieuwegein zonder over te stappen naar Utrecht Science Park kunnen reizen en andersom. Hieruit is het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) ontstaan (zie 819A9D0B, d.d. 25 oktober 2016).

U wordt periodiek door middel van kwartaalrapportages geïnformeerd over de voortgang van het gehele programma VRT. De laatste kwartaalrapportage betrof de periode tot en met maart 2021 (zie 8225BCB2 d.d. 25 mei 2021). Met de bijgevoegde kwartaalrapportage rapporteren wij over de periode 1 april 2021 t/m 30 juni 2021. In deze statenbrief geven wij daarnaast ook de actuele stand van zaken van het moment van schrijven.

Wij streven ernaar om u op deze manier op een zorgvuldige en transparante wijze mee te nemen in de voortgang van het programma VRT.

Toelichting

Het programma VRT bestaat uit vijf deelprojecten, die elk een afgebakende scope en tijdspad hebben:

De deelprojecten VK Sporen, Materieel en Ombouw SUNIJ-lijn zijn inmiddels fysiek afgerond. In de bijgevoegde kwartaalrapportage kunt u lezen in welke mate de onderdelen van de vijf deelprojecten op koers liggen, wat de status is van risico's en randvoorwaardelijke zaken en hoe dit zich verhoudt tot de hoofdlijnenplanning. In deze statenbrief geven we hier een korte samenvatting van en geven we per deelproject de actuele stand van zaken.

VK-sporen

Het deelproject VK-sporen betreft de aanleg van tijdelijk extra sporen bij de remise voor het kunnen stallen van de oude en de nieuwe tramvloot. Dit deelproject is binnen de planning reeds technisch en financieel afgerond.

Inkoop materieel

Dit deelproject betreft de inkoop van 22 trams van 41 meter lengte met lage vloeren. Deze trams kunnen dan gekoppeld worden met trams die gebruikt worden op de Uithoflijn (met een lengte van 33 meter). Uiteindelijk kan dan, als de exploitatie van SUNIJ-lijn en de Uithoflijn aan elkaar gekoppeld zijn, met de gekoppelde trams van 75 meter gereden worden.

Eind maart 2021 zijn alle 22 trams geleverd en geaccepteerd door de beheerder. Ook zijn de werkzaamheden financieel-administratief afgerond en zijn de werkzaamheden van het team materieel hiermee beëindigd. In het tweede kwartaal van 2021 droeg het VRT programma bij aan het onderzoek van de beheerder TBO naar het verminderen van de geluidsoverlast van de trams in spoorbogen.

Ombouw SUNIJ-lijn

De ombouw SUNIJ-lijn betreft het geschikt maken van de bestaande tramlijn van Utrecht CS naar Nieuwegein Zuid/IJsselstein Zuid voor de nieuwe lagevloertrams. Zoals aangegeven kunnen reizigers sinds 14 maart 2021 op de gehele SUNIJ-lijn weer met de tram reizen. Als compensatie voor de hinder van de latere start exploitatie van de SUNIJ lijn is aan de reizigers twee weken gratis reizen toegezegd. De kosten hiervan zijn gereserveerd in de financiële prognose van de ombouw SUNIJ-lijn. In overleg met de exploitant van de SUNIJ-lijn wordt een goed moment gekozen, mede rekening houdend met beperkingen als gevolg van corona en lopende maatregelen voor het beperken van geluidsoverlast. Over de maatregelen die worden getroffen om de geluidsoverlast te beperken bent u met de memo's "Aanpak geluidsoverlast trams" d.d. 15 juli jl. en "Update geluidsoverlast trams" d.d. 15 september jl. separaat geïnformeerd.

In het tweede kwartaal zijn verschillende technische restpunten opgelost: verwachting is dat laatste punten in het eind 2021 gereed zullen zijn.

Verder is gewerkt aan de financieel-administratieve afronding van het realisatiecontract met de hoofdaannemer. Het opleverdossier bleek nog niet van voldoende kwaliteit: de weergave van de nieuwe situatie op de tekeningen komt niet altijd overeen met de praktijk. Belangrijk is dat datgene geleverd wordt waarmee de beheerder TBO op een veilige en efficiënte manier het beheer en onderhoud kan uitvoeren. Het risico dat er, met name aan kabels en leidingen, nog aanpassingen gedaan moeten worden, is reëel. Dit zal overigens geen effect hebben op de exploitatie of hinder veroorzaken voor de reizigers.

Het is van groot belang om in deze laatste fase van dit deelproject samen met de hoofdaannemer tot een goede financieel-administratieve afronding te komen. Hoewel het bij omvangrijke projecten als Ombouw SUNIJ-lijn niet ongebruikelijk is om in de laatste fase tegen dit soort zaken aan te lopen, zijn wij hier in het bijzonder alert op. Waar nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van externe, onafhankelijke advisering van een derde partij.

Vervoerkundige Koppeling plus (VK+)

De SUNIJ-lijn en de Uithoflijn (UHL) zijn sinds de openstelling van de UHL in 2019 technisch aan elkaar gekoppeld, er kunnen overbrengingsritten plaatsvinden van en naar de remise in Nieuwegein. Echter ze zijn nog niet vervoerskundig verbonden, oftewel er mogen nog geen reizigers gebruik maken van deze doorgaande verbinding. Hiervoor moet eerst een aantal maatregelen worden geïmplementeerd en een safetycase worden opgesteld. Inmiddels is de SUNIJ-lijn in dienst gegaan met lagevloertrams. Deze keren voorlopig nog op de tramhalte Jaarbeursplein.

Het uiteindelijke doel van dit deelproject is om een vervoerkundige verbinding te creëren tussen de SUNIJ-lijn en UHL. Het project VK+ omvat dus zowel het koppelen van de infrastructuur als de introductie van de 75-meter trams op het gehele Utrechtse tramnetwerk. Zoals in de voorgaande kwartaalrapportages aangegeven is de vervoerkundige koppeling in de planning verschoven naar Q2 2022. De redenen hiervan zijn de afronding van de gemeentelijke projecten, het niet beschikbaar zijn van voldoende materieel en de samenloop met het deelproject Spooromlegging Nieuwegein City. Het deelproject VK+ loopt conform deze aangepaste planning, het streven is om de vervoerkundige koppeling met de start van de zomerdienstregeling gerealiseerd te hebben.

Gemeente Utrecht neemt deel aan het deelproject VK+, mede omdat als gevolg van dit project ook aanpassingen in de openbare ruimte in het stationsgebied nodig zijn. Het gaat hierbij voor de gemeente om de aanpassing van de routing van taxi's, de overkluizing van Smakkelaarsveld en een herinrichting rondom halte Jaarbeursplein. In de afgelopen periode is samen de gemeente Utrecht bepaald hoe deze benodigde maatregelen uit te voeren, wie deze uitvoert, hoe de kosten verdeeld worden en welke fasering daarbij haalbaar is. Bij de verdeling van de kosten is het principe gehanteerd dat de veroorzaker van de vereiste maatregelen, de te maken kosten financiert. Dit wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Bij het uitwerken van het deelproject VK+ zijn alle ontwikkelingen rondom het gebied Utrecht Centraal Station nader in beeld gebracht. Hieruit is geconcludeerd dat de vervoerkundige koppeling een sterke samenhang kent met ruimtelijke ontwikkelingen op deze locatie en de fasering hiervan. Onderdeel van de uitwerking was eveneens een nadere detaillering van de maatregelen die benodigd zijn om een veilige vervoerkundige koppeling te realiseren. Hieruit blijkt dat maatregelen getroffen moeten worden die niet eerder voorzien zijn en die tevens niet in de eerdere besluitvorming meegenomen zijn. Als Gedeputeerde Staten hebben wij ingestemd met het beschikbaar stellen van € 1,15 miljoen uit de post "Bestuurlijk Onvoorzien" ten behoeve van de onvoorzien kosten van VK+.

De gemeente voert een groot deel van de bouwwerkzaamheden uit, onder andere de verhardingen, de afwatering en de verkeersregelininstallaties (VRI's). Door gezamenlijk op te trekken kunnen we de overlast voor de omgeving en de reizigers tijdens de bouw beperken. Tenslotte wordt ook de busroute tussen de Graadt van Roggenweg en het busstation Utrecht Centraal Jaarbeurszijde weer hersteld. Deze kan pas worden geopend als de vervoerkundige koppeling een feit is.

De overkluizing van Smakkelaarsveld is inmiddels gereed waardoor trams veilig onder deze overkluizing kunnen rijden zonder hinder te ondervinden van de werkzaamheden aldaar. Hiervan is het dossier onlangs bij de Independent Safety Assessor (ISA) aangeboden. De ISA beoordeelt dit dossier voordat deze aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) wordt aangeboden.

Spooromlegging Nieuwegein City

De gemeente Nieuwegein werkt al geruime tijd aan herontwikkeling van de binnenstad (genaamd Nieuwegein City, onderdeel van het Gebiedsprogramma City Nieuwegein West). Zo ook aan de westkant van Nieuwegein City waar het huidige OV-knooppunt ligt: de tramhalte Nieuwegein Stadscentrum en het huidige busstation. Om de herontwikkeling van het OV-knooppunt mogelijk te maken, is tussen de gemeente Nieuwegein en de provincie Utrecht overeengekomen om hier samen aan te werken. Hiervoor is in 2019 een Samenwerkingsovereenkomst gesloten (hierna: "SOK 2019"). Deze afspraken zijn verder uitgewerkt in de op 9 maart 2021 getekende SOK 2021. Inzet is de realisatie van een hoogwaardig OV-knooppunt om het gebruik van OV en fiets te intensiveren en een aantrekkelijke en toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling van Nieuwegein City West (groter dan het stationsgebied) mogelijk te maken. Hiervoor wordt o.a. ingezet op het verleggen van het tramtracé, het realiseren van een nieuwe tramhalte en het verplaatsen en uitbreiden van het busstation naar een locatie direct gekoppeld aan de tramhalte. Het deelproject Spooromlegging Nieuwegein City voorziet in de verlegging van het tramtracé en de realisatie van de nieuwe tramhalte.

Afgelopen kwartaal is de aanbestedingsfase voor de realisatie van de werkzaamheden afgerond. Op 26 april heeft definitieve gunning aan Dura Vermeer Railinfra B.V (hierna: "DVRI") plaatsgevonden. In mei en juni is het team van DVRI gestart met de verdere uitwerking van het ontwerp en afstemming met alle nevenprojecten. Begin juli is het Definitief Ontwerp ter toetsing aangeboden aan het projectteam. Het projectteam heeft samen met beheerder TBO en gemeente Nieuwegein de toets uitgevoerd, hun bevindingen worden momenteel verwerkt. Met deze ontwikkelingen liggen de werkzaamheden nog op planning voor realisatie in het eerste en tweede kwartaal van 2022.

Risicovol in deze planning zijn de raakvlakken met de overige werkzaamheden van de gemeente Nieuwegein in Nieuwegein centrum en de ontwikkelaren van de nieuwe bouwblokken. Vertraging in deze raakvlakprojecten kan doorwerken in de planning van Spooromlegging Nieuwegein City. Beheersing vindt plaats door veelvuldig afstemmen met deze raakvlakprojecten door zowel het projectteam als het team van DVRI. Waar aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn, worden deze genomen.

In september staat een bestuurlijke stuurgroep gepland, waarbij de planning- en risicoanalyse voor het gehele gebied zal worden getoond. U wordt hiervan via de kwartaalrapportages over geïnformeerd.

Financiële consequenties

Met het afronden van de werkzaamheden van de deelprojecten Materieel en Ombouw SUNIJ-lijn neemt het resterende risicoprofiel van het VRT programma verder af. Mede als gevolg daarvan wordt in deze rapportageperiode een positief saldo op programmaniveau verwacht van € 7,7 miljoen (was in Q1 2021 € 6,7 miljoen). In dit saldo is reeds rekening gehouden met de geactualiseerde kosten van het deelproject VK+ (€ 3,15 miljoen). Voor de dekking van deze kosten is aanspraak gemaakt op de post "Bestuurlijk Onvoorzien".

Als Gedeputeerde Staten hebben wij hiermee ingestemd. In dit saldo is ook reeds rekening gehouden met een risicoreservering (kostenkant) van € 3,6 miljoen.

Als gevolg van de voortgang van de uitvoering van het VRT programma en het afgenomen risicoprofiel, zal naar verwachting geen aanspraak meer gemaakt worden gemaakt op een deel van het VRT-programma krediet. Onderzocht wordt of - gezien de looptijd van de programmaonderdelen Spooromlegging Nieuwegein-City en VK+ - een tussentijdse vrijval van middelen gewenst is. Conform de werkafspraken die met u zijn gemaakt streven wij ernaar om geen krediet gereserveerd te houden indien dit niet nodig is. Daarbij dient wel de kanttkening te worden gemaakt dat het programma VRT nog niet is afgerond en de deelprojecten VK+ en Spooromlegging Nieuwegein City nog volop in uitvoering zijn. Met een tussentijdse vrijval van middelen wordt in die zin een, klein, risico genomen. Indien in de toekomst grote financiële tegenvallers optreden bestaat de kans dat er, na de tussentijdse vrijval, aanvullend krediet bij u zal moeten worden aangevraagd. Op dit moment achten wij deze kans klein.

Vervolprocedure / voortgang

Een afschrift van deze statenbrief zal aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ter informatie worden aangeboden. De eerstvolgende kwartaalrapportage omvat de periode 1 juli 2021 t/m 30 september 2021.

Bijlage

1. Kwartaalrapportage Vernieuwing Regionale Tramlijn (VRT) 1 april 2021 t/m 30 juni 2021

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen